

Bildande av naturreservatet Byggningaån i Älvdalens kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Området omfattar ca 90 ha och består av ett opåverkat vattendrag omgivet av gamla, stundtals översvämmande sumpskogar samt på högre nivå tallskogar och rikkärr. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.

Länsstyrelsen fastställer samtidigt skötselplanen för naturreservatets långsiktiga vård, enligt bilaga 4, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken. Skötselplanen innehåller beskrivningar i enlighet med 17 § nyssnämnda förordning för Natura 2000-området Byggningaån (SE0620011). Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Byggningaån
Kommun	Älvdalen
Län	Dalarna
NVR id	2042946
Natura 2000-beteckning	SE0620011
Församling/socken	Särna och Idre
Naturgeografisk region	Förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation. Dalarnas och Härjedalens näringsfattiga område (33g).
Fastigheter	Idre 50:3 (Naturvårdsverket)
Lantmäteriärende	W13153
Areal	Total areal: 90,0 ha Landareal: 90,0 ha Produktiv skogsmark: 87,9 ha

Syfte med naturreservatet

Bevara biologisk mångfald

Huvudsyftet med naturreservatet är att bevara hydrologin hos vattendraget Byggingaån, samt omgivande växt- och djurliv för fri utveckling. Förekommande ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas genom intern dynamik och andra naturliga processer. Möjlighet till vetenskaplig forskning ges.

Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter

De livsmiljöer och arter enligt det så kallade art- och habitatdirektivet 92/43/EEG som förekommer i det befintliga Natura 2000-området Byggingaån ska skyddas och gynnsam bevarandestatus upprätthållas. Förekomsterna av rödlistade arter ska bevaras i livskraftiga bestånd.

Syftet ska nås genom

Föreskrifter för området

- Sådan påverkan som kan skada vattendragets ekosystem och dess arter tillåts inte.
- Skogen undantas från skogsbruksåtgärder och annan påverkan som kan påverka naturvärdena.
- Våtmarkerna skyddas från påverkan.

Naturvårdande skötselåtgärder eller åtgärder för friluftslivet

- Skötselåtgärder vidtas om nödvändigt för att gynna vattensystemets värden.
- Skötselåtgärder, exempelvis naturvårdsbränning, vidtas om uppföljning visar att sådana krävs för att vidmakthålla gynnsam bevarandestatus.
- Skötselåtgärder för att med tiden uppnå gynnsam bevarandestatus vidtas inom Natura 2000 habitat som bedöms ha icke gynnsam bevarandestatus.
- Skötselåtgärder vidtas i delområden som idag bedöms som "ickeNatura" för att dessa med tiden ska uppnå status som Naturahabitat.
- Information över området tas fram som besökande ska finna vid området och på Länsstyrelsens webbsida.

Skäl för beslut

Prioriterade bevarandevärden

Biologiska värden

De biologiska bevarandevärdena är prioriterade och särskilt de som är knutna till vattendragets hydrologi och anslutande växt- och djurliv.

Natura 2000

Byggingaån är utpekad som särskilt bevarandeområde i det internationella Natura 2000-nätverket. Syftet med Natura 2000-området SE0620011 Byggingaån är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för följande naturtyper och arter:

- Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (kod 3260)
- Västlig taiga (9010)
- Rikkärr (7230)

- Skogbevuxen myr (91D0)
- Guckusko (1902)
- Mikroskapania (1394)
- Platt spretmossa (1984)

Miljömål

Detta beslut om att skydda naturreservatet Byggingaån bidrar till att uppfylla miljömålen Levande sjöar och vattendrag, Levande skogar, Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv.

Motiv för bildande av naturreservat

Skyddsform

Områdets naturvärden kan skadas av exploatering av olika slag, skogsbruk och hydrologisk påverkan.

Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat.

Beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

Planeringsbakgrund

Byggingaån är utpekad som särskilt skyddat område enligt 7 kap 27§ miljöbalken, så kallat Natura 2000-område. Byggingaån ingår i Länsstyrelsens Naturvårdsprogram som område av klass I, ”högsta värde”. Området i dess helhet är av riksintresse som skyddat vattendrag enligt 4 kap. 6 § miljöbalken. Byggingaån är även av riksintresse för naturvärden enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Ett skydd av Byggingaån strider inte mot kommunens översiktsplan.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken.

Reservatsföreskrifter

För att säkerställa syftet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan. Detsamma gäller för uppföljning av bevarandemål och åtgärder. Vidare ska föreskrifterna heller inte utgöra hinder för underhåll i enlighet med bilaga 4 av de vägar som syns på beslutskartan, bilaga 2.

A Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle,
3. gödsla, återföra aska eller använda bekämpningsmedel,
4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning,
5. plantera in växter eller djur,
6. utan Länsstyrelsens tillstånd sprida kalk,
7. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark, med följande undantag:
 - Uttransport av älg, björn, hjortvilt eller vildsvin får ske med fordon utan att skador på mark eller vegetation uppkommer,
 - För tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärenden. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen Dalarna.
8. bedriva jakt med fälla, inklusive snara, med följande undantag:
 - Jakt med minkfällor är tillåtet.
9. utfodra djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka/samla djur till vissa platser.

B Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder och andra anläggningar för friluftslivets behov.
2. restaurering och utveckling genom naturvårdsbränning av icke-Naturaskogsmark samt Naturhabitat som bedöms ha ej gynnsam bevarandestatus vid uppföljande inventeringar inom område som framgår av karta, bilaga 3.
3. skötsel genom naturvårdsbränning inom delar av Natura 2000-habitat som framgår av karta, bilaga 3 om uppföljning visar att detta krävs för att vidmakthålla gynnsam bevarandestatus.
4. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och reservatets syfte.

C Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Föreskrifterna under punkten C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte utnyttjar sin rätt att bruka fastigheten

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar,

Utan Länsstyrelsens tillstånd:

2. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (t.ex. insekter), med följande undantag:
 - Insamling av bottenfauna får ske

Motiv och förtydliganden till föreskrifter

A. I *punkterna A1 – A9; C1 - C2* förbjuds sådana aktiviteter som kan störa den naturliga utvecklingen hos vegetationstyper och naturskogens växter och djur.

I *punkt A2* förbjuds alla former av avverkningar och skogsskötselåtgärder, vilket är en förutsättning för att områdets värden ska bibehållas. Denna föreskrift innebär att bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet.

Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

I *punkt A5* förbjuds inplantering av växter och djur. Inplantering av växter och djur i reservatet kan störa den naturliga utvecklingen av de vegetationstyper och det växt- och djurliv som reservatet syftar till att bevara och främja.

I *punkt A7* regleras terrängkörning. Terrängkörning regleras i huvudsak i terrängkörningslagen, men förtydligas i denna föreskrift. Föreskriften syftar till att minimera skador på mark och vegetation. Begreppet ”skador” ska dock inte i detta sammanhang tolkas lika strikt som ”märken”. Eventuella spår måste dock alltid kunna växa igen under en vegetationssäsong. Detta innebär att det är ytterst sällan som terrängkörning på barmark i våtmarksmiljöerna är möjlig. Avvägningen bedöms tillgodose jaktintresset, friluftslivets intressen och behovet av skydd för mark och vegetation.

I *punkt A8* förbjuds jakt med fällor. Denna jaktform bedöms ej vara av samma starka allmänna intresse som annan jakt, utan bedrivs främst i bestandsreglerande syfte.

Utgångspunkten bör därför vara att endast tillåta jakt med fällor om det finns skäl att reglera specifika arter. Utestående fällor minskar också upplevelsen av ett ”orört” område och kan upplevas negativt av friluftslivet. Det kan även innebära en risk för fredade arter som exempelvis ugglor. Undantag för minkfällor medges eftersom minkjakt är motiverad ur naturskyddssynpunkt och att fällfångst är den enda realistiska jaktmetoden. Även slagfällor är tillåtna vid minkjakt eftersom naturvårdsnyttan bedöms större än risken att enstaka individer av andra arter dödas. Fällor ska alltid märkas med namn och adress.

I *punkt A9* förbjuds utfodring eller åtling av vilt. Åtling eller utfodring medför att djur koncentreras till området kring utfodringsplatsen. Lokalt skadas vegetationen vid foderplatsen genom tramp, foderspill, en viss gödsling av marken samt ett ökat betestryck på unga lövträd i området. Detta är inte önskvärt inom naturreservat. Det är dock tillåtet att lämna kvar den urtagna älgräntan efter skjutna älg liksom att mata småfåglar. Det är också tillåtet att sätta ut saltsten om placeringen är sådan att skador på vegetation minimeras. Det bör därför inte sättas ut saltsten vid källdrag och liknande där marken är extra slitagekänslig. Utforsling får inte ske med motorfordon på barmark.

I *punkt A4* förbjuds nyanläggning av alla slags anläggningar. Detta inkluderar jakttorn och jaktpass av permanent typ med väggar, tak eller dylikt. Enkla tillfälliga jaktpass av "naturmaterial" dvs. av standardtyp med slator/granris eller mobila tak/vindskydd som endast används under själva jakten får dock skapas. Jaktpass inklusive eventuella skjutvinklar får markeras diskret, exempelvis med märkt småfågelholk i naturmaterial.

I *punkt A3* framgår det att man inte får sprida aska i reservatet. Förbudet avser askåterföring av biobränsle och gäller inte spridning av kremeringsaska, då detta anses ha försumbar påverkan på naturmiljön.

I *punkterna B1-B4* medges att vissa åtgärder får vidtas i reservatet. Länsstyrelsen bedömer att nyttan med dessa åtgärder är avsevärd.

I *punkt B1* medges uppmärkning av reservatet, uppsättande av informationstavlor och iordningsställande/underhåll av anläggningar för friluftslivet. Information om reservatet samt anläggningar för friluftslivet bedöms idag ofta som högst angeläget för att tillmötesgå det rörliga friluftslivet.

I *punkt B2-B3* medges skötsel och restaurering i vissa delar inom reservatet. Dessa bestånd kräver skötsel eller restaurering för att kunna bibehålla eller utveckla naturvärden, och för att syftet med naturreservatet och kravet på gynnsam bevarandestatus för Naturhabitaten ska kunna uppnås.

I *punkt B4* medges undersökningar för uppföljning. Forskning och uppföljning ingår som en naturlig del i reservat av denna karaktär, och är även ett krav som ställs på Natura 2000-objekt.

I *punkt C1* förbjuds att levande och döda träd, buskar och stubbar åsamkas skador. Skogens träd är grunden för reservatets värde och får inte skadas. Matsvamp och bär får givetvis plockas i reservatet.

I *punkt C2* förbjuds att utan Länsstyrelsen tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samt att samla in djur. Förekomsten av ett flertal värdefulla, ofta rödlistade, organismer motiverar skydd mot sådan plockning och insamling som kan inverka menligt på berörda populationer. Det är dock angeläget att undersökningar och insamlingar som förbättrar kunskapen om reservatets organismvärld kan ske. Normalt bör sådana undersökningar kunna medges under förutsättning att de har ett allmänt intresse, att undersökningsmetoden inte orsakar bestående skada och att resultaten tillgängliggörs. Ett undantag för insamling av bottenfauna motiveras med att det är en angelägen metodik för uppföljning av ett vattendrags status samtidigt som insamlingen innebär ett obetydligt ingrepp.

Ärendets handläggning

Byggingaån uppmärksammades först 1980 av Thomas Rafstedt i samband med fältarbete inför vegetationskartan för norra Dalarna. Hans fynd av anmärkningsvärda arter, bland annat skogsfru, publicerades i Svensk Botanisk Tidskrift 1982. Området kom därefter att pekas ut i såväl länets Våtmarksinventering som Naturvårdsprogram med högsta naturvärdesklass. Byggingaån ansågs även vara av riksintresse för naturvärden och införlivades sedermera i EU:s nätverk av värdefull natur, Natura 2000.

Skyddsarbetet inleddes 2008 med förvärv av Sveaskogs mark som omfattar den norra hälften, på Idresidan. Under 2014 kom därefter Bergviks innehav att förvärvas av staten genom en nationell bytesmarksaffär.

Vid remissen har Bergvik Skog AB påpekat att särskilda undantag för väghållning ingår i överenskommelsen med Staten. Detta har åtgärdats i och med införandet av undantag för väghållningen i enlighet med bilaga 4. Några ytterligare synpunkter har inte inkommit.

Beslut i ärendet fattades 2015-04-10. Beslutet överklagades av Särna-Idre Fiskevårdsområdesförening som särskilt riktade sig mot att ett förbud mot att samla in djur fattades (föreskrift C2). Ett undantag för insamlande av bottenfauna begärdes. Föreningen hade även synpunkter på hur hoten mot Natura 2000-områdets naturvärden beskrevs.

Regeringen fattade 2016-11-24 beslut i ärendet, ett beslut som innebar att Länsstyrelsens beslut om naturreservat upphävdes på formella grunder och ärendet återförvisades till Länsstyrelsen för ny handläggning. Något ställningstagande i sakfrågan gjordes dock inte.

Det begärda undantaget från föreskriften C2 infördes i det nya beslutet, medan invändningarna mot hotbilden för Natura 2000-området inte har befunnits motivera några ändringar. Beslut och skötselplan med bevarandeplan för Natura 2000 skickades åter på remiss till berörda sakägare, varvid endast följande synpunkt framfördes: Skogsstyrelsen menar att urtagen älgränta där blyrester befaras hamnat i räntan ska bortforslas för att inte riskera förgiftning av exempelvis örn. Länsstyrelsen menar dock att detta är ett problem som inte är specifikt för naturreservatet med dess begränsade yta. Någon förändring i beslutet föranleds därför inte av synpunkten.

Upplysningar

Dispens från föreskrifter mm

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet. I och med områdets status som Natura 2000 gäller dock särskilda bestämmelser för tillstånd enligt 7 kap. 28a § miljöbalken.

Kungörelse

Beslutet kungörs på det sätt som gäller för författningar i allmänhet. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft omedelbart, även om beslutet överklagas.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 6 (formulär 6).

Beslutande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ylva Thörn.

I den slutliga handläggningen deltog även funktionssamordnare Jemt Anna Eriksson, jurist Sarah Bauer, miljöhandläggare David Lundvall, samhällsplanerare Jessica Persson, antikvarie Agneta Jonsson, och naturskyddshandläggare Lennart Bratt, den sistnämnde föredragande.

Ylva Thörn

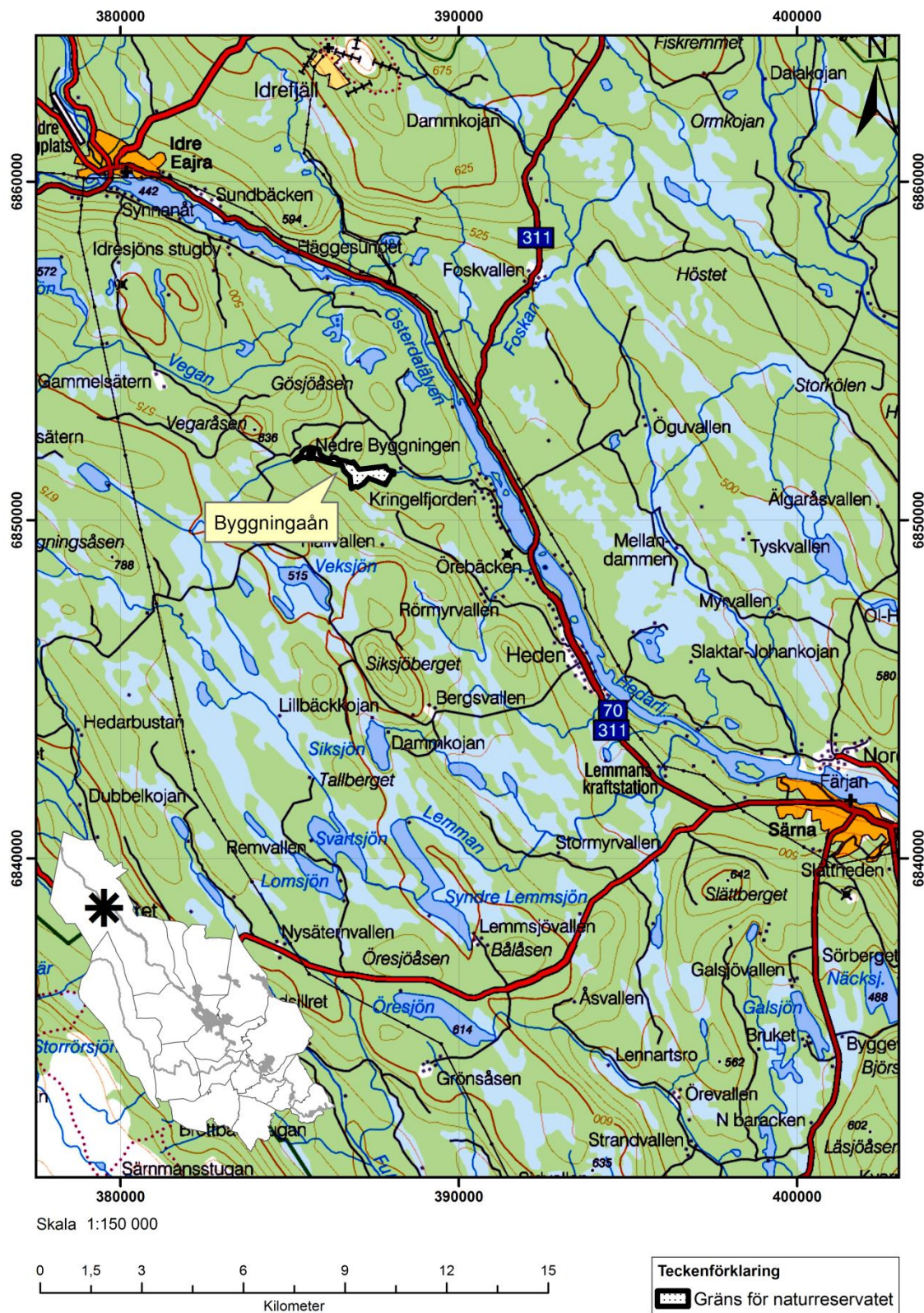
Lennart Bratt

Bilagor:

Bilaga 1	Översiktskarta
Bilaga 2	Beslutskarta
Bilaga 3	Skötselområdeskarta
Bilaga 4	Undantag för väghållning med mera.
Bilaga 5	Skötselplan
Bilaga 6	Överklagningsformulär (markägare och sakägare)

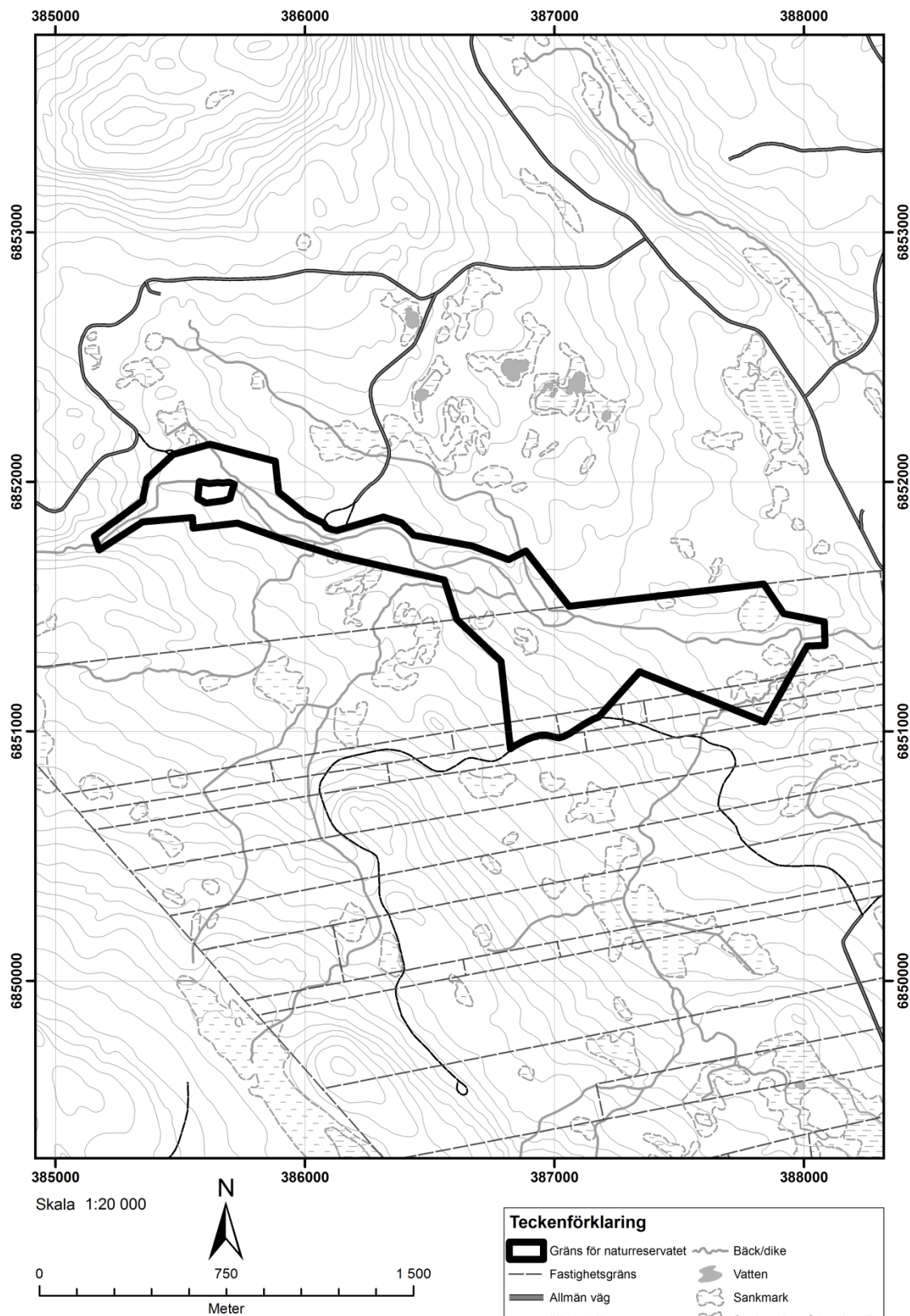
Översiktskarta naturreservatet Byggingaån

Bilaga 1

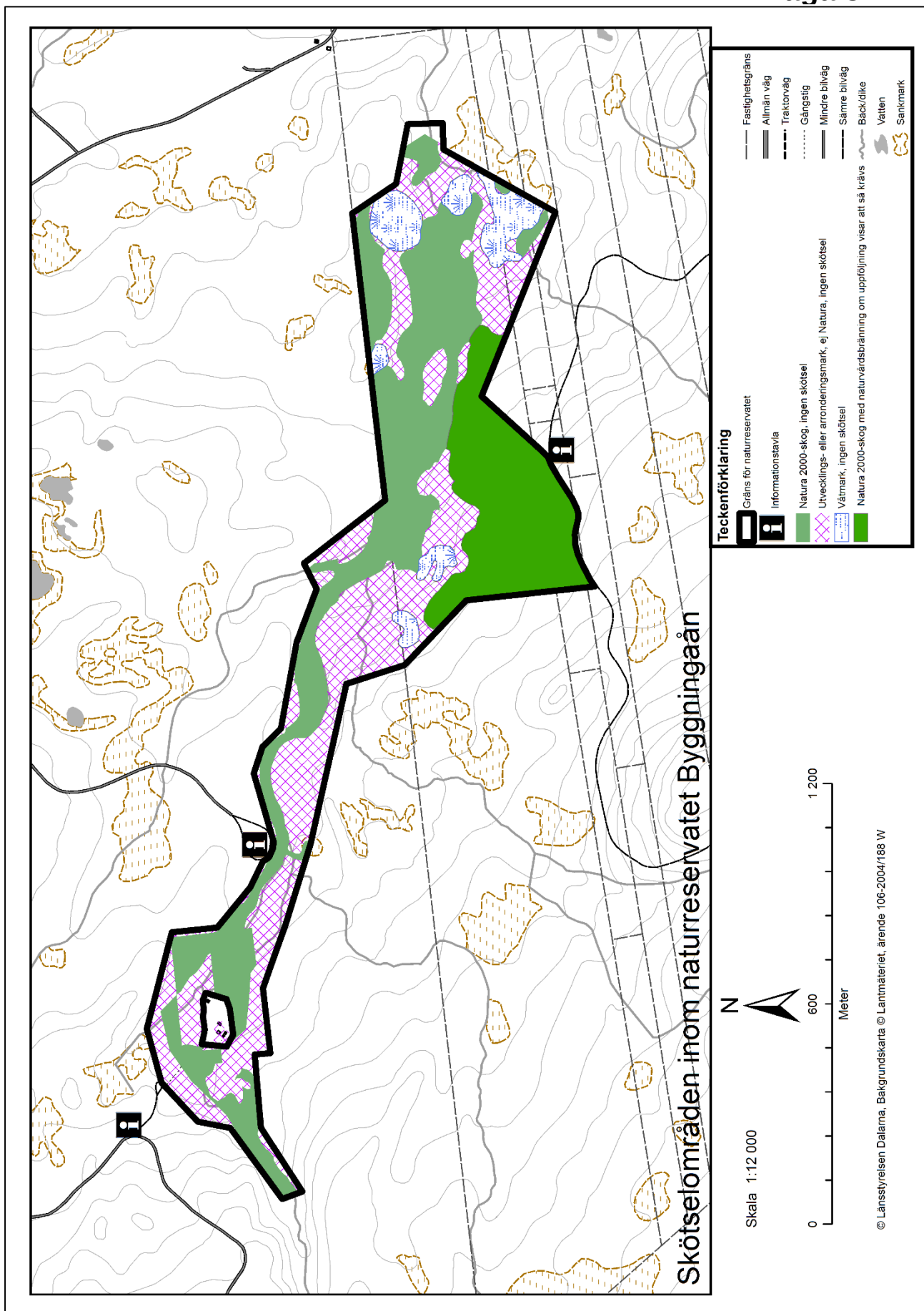

Beslutskarta naturreservatet Byggingaån

Bilaga 2

Bilaga 3

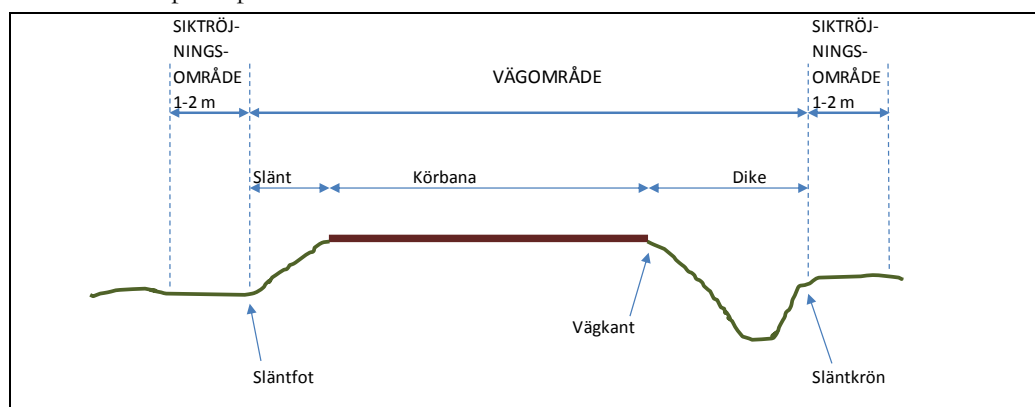

UNDANTAG FÖR VÄGHÅLLNING MED MERA

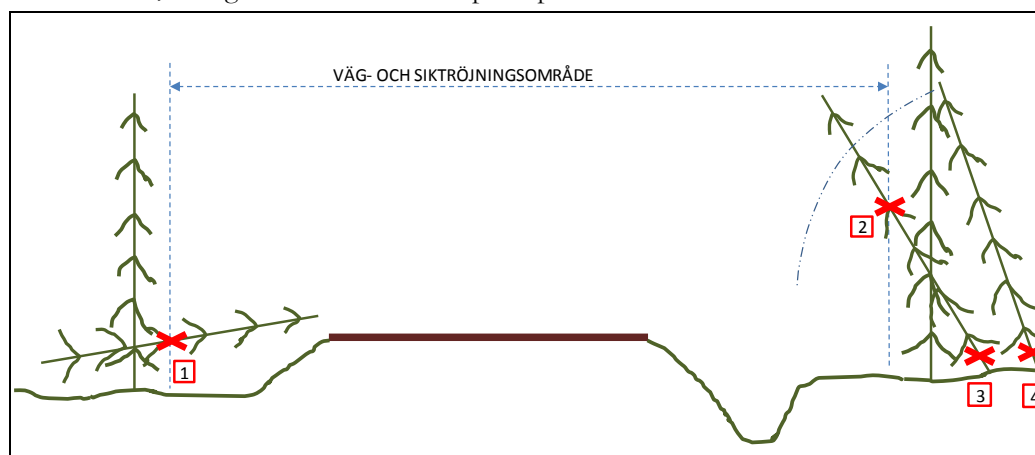
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande erforderliga åtgärder såsom t ex dikning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar utanför vägområdet, inom det s.k. siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa s.k. farliga kanträd mm, i enlighet med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1). Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3). Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att fällda och/eller kapade träd, delar av träd mm, skall kvarlämnas i terrängen. Dock alltid utanför gräns till det s.k. siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, skall väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, d v s i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden mm som naturreservatet syftar till att skydda.

Inför större arbeten, t.ex. efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, bör länsstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena.